

تزریق واکسن کووید ۱۹ در شرایط خاص

من اخیراً با فردی که مبتلا به کووید ۱۹ بوده تماس داشته‌ام آیا مجاز به تزریق واکسن هستم؟

اگر اخیراً با فرد مبتلا به بیماری کووید-۱۹ تماس داشته‌اید ابتدا باید تست PCR انجام دهید. در صورت مثبت بودن تست PCR، نباید واکسن تزریق کنید. در صورتی که تست PCR منفی باشد، برای مدت ۷-۱۴ روز باید از نظر بروز علائم کووید-۱۹ پایش شوید. اگر علائم بعد از این مدت بروز نکند، واکسیناسیون را می‌توانید انجام دهید.

آیا امکان ابتلا به بیماری کووید ۱۹ بعد از تزریق نوبت اول واکسن وجود دارد؟

بله، لازم به ذکر است تزریق واکسن کووید ۱۹ به هیچ عنوان باعث بروز بیماری کووید-۱۹ در افراد نمی‌شود. با توجه به اینکه ایمنی‌زایی واکسن‌ها چند هفته بعد از تزریق نوبت اول آغاز و ۲ هفته بعد از نوبت دوم کامل می‌شود، بنابراین ممکن است اگر شخص بلافاصله قبل یا دقیقاً پس از واکسیناسیون در معرض ویروس کووید ۱۹ قرار بگیرد بیمار شود. این به این دلیل است که واکسن وقت کافی برای ایجاد محافظت نداشته است. در صورتی که بیمار بعد از تزریق واکسن نوبت اول دچار بیماری کووید-۱۹ شود تا حدود ۶ ماه ایمنی کافی در بدن وی وجود دارد و لذا تا ۶ ماه آینده نیازی به دریافت واکسن ندارد.

در صورتی که در روز واکسیناسیون دچار علائم بیماری‌های عفونی شدم آیا مجاز به تزریق واکسن هستم؟

در صورت بروز علائم عفونی (مانند تب، لرز، درد مفاصل و درد عضلانی، تورم غدد لنفاوی، تهوع، بی‌اشتهایی، سرفه، تنگی نفس، خلط، درد شکم، اسهال، سوزش ادرار، درد زیر شکم و...) بهتر است تزریق واکسن تا زمانی که تب رفع شود و علائم به طور کامل بهبود پیدا کند به تعویق بیفتد.

آیا افراد باردار مجاز به تزریق واکسن کووید هستند؟

خانم‌های باردار در مقایسه با سایر افراد در معرض خطر بیشتر برای بیماری شدید کووید ۱۹ قرار دارند. به علاوه، خانم‌های باردار مبتلا به کووید ۱۹ ممکن است در مقایسه با سایر خانم‌های باردار در معرض خطر بیشتر عواقب نامطلوب بارداری مانند زایمان زودرس باشند. مطالعات محدودی در خصوص ایمنی واکسن کووید ۱۹ در خانم‌های باردار انجام شده است. واکسن‌های سینوفارم، کووکسین و اسپوتنیک به دلیل محدود بودن اطلاعات در بارداری منع مصرف دارند. از بین برندهای موجود در بازار دارویی ایران واکسن آسترانکا به صورت محدود

در خانم‌های باردار تزریق شده است. در صورتی که خانم باردار در خطر بالا برای ابتلا به بیماری کووید ۱۹ قرار داشته باشد با صلاحدید پزشک معالج می‌تواند واکسن آسترانکا را تزریق نماید.

آیا زنان شیرده مجاز به تزریق واکسن کووید ۱۹ هستند؟

اطلاعات کافی در زمینه ایمنی واکسن‌های کووید ۱۹ در زنان شیرده وجود ندارد. از آن جایی که واکسن‌های کووید ۱۹ غیر فعال و غیرزنده هستند به نظر نمی‌رسد خطری برای نوزاد داشته باشد.

واکسن‌های سینوفارم، کووکسین و اسپوتنیک به دلیل محدود بودن اطلاعات در شیردهی منع مصرف دارند از بین برندهای موجود در ایران واکسن آسترانکا به صورت محدود در خانم‌های شیرده تزریق شده است. در صورتی که خانم شیرده در خطر بالا برای ابتلا به بیماری کووید ۱۹ (مانند کارکنان بهداشتی درمانی) و یا عوارض ابتلا بیماری کووید ۱۹ (وجود بیمارهای زمینه‌ای مانند فشارخون، دیابت،...) هست، با صلاحدید پزشک معالج می‌تواند واکسن آسترانکا را تزریق نماید. بعد از تزریق واکسن آسترانکا نیاز نیست شیردهی قطع شود.

آیا افراد با سابقه آلرژی مجاز به تزریق واکسن هستند؟

افرادی که سابقه حساسیت به غذا، داروها، لاتکس و یا سایر واکسن‌های غیر کووید ۱۹ داشته‌اند، می‌توانند واکسن کووید ۱۹ را دریافت کنند. بیماران دچار آلرژی فصلی، آسم و کهیر مزمن نیز می‌توانند واکسن کووید ۱۹ را دریافت کنند. همچنین بیماران با سابقه واکنش‌های آلرژیک شدید به غذاها و یا سایر داروها، منع مصرف برای دریافت واکسن ندارند. این بیماران حتما تزریق واکسن را در مراکز درمانی دارای امکانات احیا باید انجام دهند و بعد از تزریق واکسن حداقل به مدت ۳۰ دقیقه پایش شوند. توصیه می‌شود افرادی که دچار واکنش آلرژیک شدید (آنافیلاکسی) و فوری به ترکیبات موجود در یک برند واکسن شده‌اند دیگر آن برند را تزریق نکنند.

در صورت وجود چه عوارضی بعد از تزریق نوبت اول واکسن کووید، نباید نوبت دوم تزریق شود؟

در موارد بسیار نادر واکنش‌های آلرژیک فوری (مانند کهیر، خس خس سینه، تنگی نفس) در ۴ ساعت اول زمان تزریق واکسن، ممکن است بروز کند. در صورت بروز چنین علائمی بیمار نباید نوبت دوم واکسن کووید ۱۹ برندی که باعث عارضه شده است را دریافت کند. در صورت بروز واکنش آلرژیک مانند قرمزی پوست، خارش و سفتی در اطراف محل تزریق بعد از نوبت اول واکسن، تزریق نوبت دوم واکسن بلامانع است و نوبت دوم را در زمان توصیه شده ولی ترجیحا در اندام فوقانی مخالف تزریق می‌شود.

فلج عصب صورت تا چند هفته بعد از تزریق واکسن‌های کووید ۱۹ ممکن است به صورت نادر رخ دهد. مشخص نیست که تا چه حد این عارضه در ارتباط با واکسن کووید ۱۹ باشد. ولی در صورتی که با واکسن کووید در ارتباط باشد تزریق نوبت دوم نباید انجام شود.

در موارد بسیار نادر، عوارضی مثل تب بالای ۴۰ درجه و تشنج ممکن است بعد از تزریق واکسن کووید ۱۹ بروز نماید، در صورت بروز، بیمار حتما باید به مرکز درمانی مراجعه کند. در صورتی که عوارض با واکسن کووید ۱۹ ارتباط داشته باشد، نباید نوبت دوم واکسن را دریافت نماید.

آیا بیماران مبتلا به کاهش پلاکت (یکی از سلول‌های خونی) یا هموفیلی می‌توانند واکسن تزریق کنند؟

با نظر پزشک می‌توانند تزریق واکسن را انجام دهند. برای این دسته از بیماران از سوزن‌های بسیار ظریف استفاده می‌شود و بعد از تزریق حداقل به مدت ۲ تا ۵ دقیقه کمپرس بر روی محل تزریق قرار داده می‌شود. معمولا خون‌مردگی طی ۲ تا ۴ ساعت اولیه بعد از تزریق عضلانی واکسن ممکن است ایجاد شود. در صورت بروز خون‌مردگی بیمار باید به پزشک مراجعه نماید. درد و تورم ممکن است ۱ تا ۲ روز بعد از تزریق واکسن وجود داشته باشد اما در صورتی که این علائم تشدید شود و یا قرمزی پیش‌رونده در محل تزریق مشاهده شود باید به پزشک مراجعه کند.

آیا بیمارانی که داروی ضد انعقاد خون مانند وارفارین و ضد تجمع پلاکت مانند آسپرین مصرف می‌کنند مجاز به تزریق واکسن هستند؟

بله، در بیمارانی که تحت درمان با وارفارین هستند (به خصوص بیمارانی که سابقه نامنظم بودن INR دارند) بهتر است طی ۷۲ ساعت قبل از تزریق واکسن، آزمایش برای چک INR انجام شود. اگر INR بیمار کمتر از ۳ باشد واکسیناسیون می‌تواند انجام شود. در صورت بالاتر بود، با صلاحدید پزشک معالج، می‌تواند واکسن را دریافت کند. همچنین بیمارانی که تحت درمان با داروهای ضد پلاکت مانند (آسپرین) هستند بدون نیاز به قطع دارو می‌توانند واکسن را دریافت نمایند.

آیا بیماران دچار نقص سیستم ایمنی مجاز به تزریق واکسن کووید ۱۹ هستند؟

در بیماران دچار نقص سیستم ایمنی، بیماران تحت عمل جراحی برداشتن طحال قرار گرفته‌اند و بیمارانی که تحت درمان با داروهای شیمی درمانی هستند باید طبق نظر پزشک اقدام به تزریق واکسن کنند.

تزریق واکسن در بیماران مبتلا به بیماری های خودایمنی (اتوایمون) چگونه است؟

در بیمارانی که در مرحله حاد بیماری های خودایمنی مانند لوپوس، آرتریت روماتوئید و ... هستند تا زمان فروکش کردن بیماری، بهتر است تزریق واکسن به تعویق بیفتد. به طور کلی تزریق واکسن‌ها ممکن است با شعله‌ور شدن بیماری های خودایمنی در ارتباط باشد. بنابراین در صورتی که بیمار در شرایطی باشد که شعله‌ور شدن بیماری باعث تهدید زندگی وی شود، با مشورت پزشک معالج باید در مورد زمان واکسیناسیون تصمیم‌گیری شود. در صورتی که بیمار در شرایط پایدار بیماری باشد و پزشک صلاح بداند ممانعتی از نظر دریافت واکسن وجود ندارد.

آیا بیماران تحت درمان با داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی مجاز به تزریق واکسن کووید ۱۹ هستند؟

هیچ‌کدام از واکسن‌های کووید ۱۹ حاوی ویروس زنده نمی‌باشند، بنابراین در هیچک از بیماران مصرف کننده داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی، تزریق واکسن کووید ۱۹ باعث ابتلا به بیماری نمی‌شود. برخی داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی بواسطه مکانیسم اثرشان منجر به کاهش پاسخ به واکسن می‌شوند. با این وجود، با در نظر گرفتن مزایای واکسیناسیون کووید ۱۹، توصیه می‌شود بیماران تحت درمان با داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی، واکسن کووید ۱۹ را دریافت کنند. جهت دستیابی به بهترین پاسخ سیستم ایمنی در این بیماران، طبق نظر پزشک بین مصرف برخی از این داروها و تزریق واکسن فواصل زمانی مشخصی در نظر گرفته می‌شود.

واکسیناسیون در بیماران دچار تومورهای بدخیم چگونه است؟

تصمیم‌گیری در مورد زمان بندی واکسیناسیون کووید ۱۹ در بیماران دچار بدخیمی، باید به صورت فرد به فرد و تحت مشاوره پزشک معالج انجام شود. بطور کلی در صورتی که شرایط بیمار به گونه ای باشد که بتوان شیمی‌درمانی را به تعویق انداخت جهت حفظ کارایی واکسن بهتر است ۲ هفته قبل از شروع شیمی‌درمانی، واکسیناسیون کووید ۱۹ انجام شده باشد. ولی در اکثر موارد شیمی‌درمانی بیماران را نمی‌توان به تاخیر انداخت. در چنین شرایطی بیمار می‌تواند در دوره شیمی‌درمانی نیز واکسن را دریافت کند، اما توصیه می‌شود در روزهایی که بیمار شیمی‌درمانی می‌شود واکسن تزریق نشود.